

PROGRAM WŁASNY
KOŁA PLASTYCZNEGO
DLA KLASY I

ZABAWY TWÓRCZE

„Sztuka dla niektórych dzieci może być terapią, dla innych realizowaniem siebie i rozwijaniem talentów, ale dla wszystkich dzieci powinna być znakomitą zabawą”.

Anna Kalbarczyk

Opracowała: mgr Bożena Szkopińska
nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej

Miejsce realizacji: Publiczna Szkoła Podstawowa
im. Jana Antoniego Grabowskiego w Nowym Dworze

SPIS TREŚCI

Charakterystyka programu	3
Cele koła plastycznego	4
Treści kształcenia i oczekiwane osiągnięcia uczniów	4
Sposoby osiągania celów ogólnych i szczegółowych	5
Tematy zajęć	6
Ewaluacja	9
Literatura	10
Załącznik	11

Charakterystyka programu

Jedną z najbardziej powszechnych form dziecięcej aktywności jest zabawa twórcza. Działania plastyczne pozwalają wydobyć to, co w dziecku ukryte i cenne.

„Na etapie edukacji wczesnoszkolnej szczególnie ważna jest świadomość odkrywania sensu twórczego życia, własnej pomysłowości i oryginalności oraz wrażliwości na piękno zawarte w harmonii barw i kształtów.”¹ Rolą pedagoga jest rozwijanie inwencji twórczej. Niezmiernie ważny jest sposób prowadzenia zajęć, ponieważ ciekawe i bardzo atrakcyjne lekcje dają uczniom wiele szans do działań twórczych. Trzeba odpowiednio zainspirować rozwijanie wrażliwości na walory estetyczne barw, kształtów i form. Aby doszło jednak do aktu twórczego, dzieci muszą pracować w atmosferze swobody i nie mogą być narażone na formalną ocenę. Należy umożliwić uczniom korzystanie z mieszanych technik plastycznych, aby pobudzić różne sfery wyobraźni. Trzeba stosować różnorodne techniki plastyczne, często zmieniać materiał, z którego uczniowie wykonują swoje prace, aby uatrakcyjnić zajęcia. Ciekawe koncepcje twórcze pozwala uzyskać już najmłodszym dzieciom zabawa barwą bez sztywnych schematów. Gdy praca staje się zabawą, dzieci mniej zdolne i wstydliwe, dorównują tym utalentowanym i śmiałym, wtedy wszyscy pracują ochoczo, a ich wytwory zaskakują różnorodnością pomysłów. Na zajęciach plastycznych „(...) przedmiotem zabiegów pedagogicznych jest (...) wyłącznie proces tworzenia”².

Program koła plastycznego „**ZABAWY TWÓRCZE**” ma za zadanie wspomagać ogólny rozwój ucznia, kształtować jego wrażliwość i rozwijać spostrzegawczość. Zakłada także pobudzenie ekspresji twórczej dzieci.

Program koła plastycznego **przeznaczony jest dla uczniów klasy pierwszej szkoły podstawowej**, którzy wykazują zainteresowanie tą dziedziną aktywności, chcą poszerzać swoją wiedzę na ten temat, czerpią przyjemność z faktu tworzenia prac plastycznych oraz wykazują chęć uczestnictwa w zajęciach dodatkowych. Opracowany przeze mnie program zajęć koła plastycznego w połączeniu z codziennymi zajęciami z edukacji plastycznej pozwoli na lepszy rozwój zdolności artystycznych uczniów, zgłębi ich wiedzę o sztuce, wyrobi umiejętności plastyczne. Umożliwi poszerzenie doświadczeń związanych z nowymi technikami plastycznymi, rozwinię zdolności manualne dzieci, rozbudzi wrażliwość na piękno, rozwinię umiejętność współpracy w grupie oraz wzmocni, a u niektórych rozbudzi wiarę we własne możliwości. Dzieci odkryją przyjemność tworzenia. Godziny dydaktyczne przeznaczone na realizację edukacji plastycznej nie pozwalają na szersze zainteresowanie dzieci sztuką, dlatego też postanowiłam zorganizować koło plastyczne w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych. Program realizowany będzie w roku szkolnym 2015/2016. Zajęcia będą odbywały się raz w tygodniu w wymiarze 1 godziny dydaktycznej. Prowadzone będą nieodpłatnie. Program zajęć koła plastycznego **ZABAWY TWÓRCZE** jest zgodny z Podstawą programową kształcenia ogólnego. Tematyka zajęć ma charakter otwarty, można ją modyfikować i dostosowywać do potrzeb, możliwości i zainteresowań dzieci, konkursów plastycznych.

¹ D. Karny, Twórcza zabawa barwami. Poradnik metodyczny, Białystok 2005, Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie, s. 8.

² V. Lowenfeld, W. L. Brittain, Twórczość a rozwój umysłowy dziecka, Warszawa 1977, PWN, s. 25.

Cele ogólne:

- Wspomaganie ogólnego rozwoju dziecka, kształtowanie jego wrażliwości, rozwijanie spostrzegawczości.
- Pobudzenie ekspresji twórczej.

Cele szczegółowe:

- Rozwijanie zainteresowań i zamiłowań plastycznych.
 - Odkrywanie przyjemności tworzenia, cieszenie się uzyskanym efektem.
 - Rozwijanie wyobraźni.
 - Doskonalenie zdolności manualnych dzieci.
 - Rozwijanie umiejętności w zakresie znajomości i stosowania różnych technik i materiałów plastycznych.
 - Rozbudzanie wrażliwości na piękno.
 - Przekazywanie niezbędnej wiedzy o sztuce.
 - Podniesienie poczucia własnej wartości, zachęcanie do wyrażania własnych opinii.
 - Kształtowanie współpracy w grupie.
 - Aktywny udział w konkursach plastycznych oraz promocja twórczości dzieci.
- W programie „ZABAWY TWÓRCZE” granatowym kolorem czcionki i kursywą zaznaczono treści wykraczające poza Podstawę programową, które są jej rozszerzeniem.

Treści kształcenia i oczekiwane osiągnięcia uczniów

<i>Treści kształcenia</i>	<i>Umiejętności ucznia</i>
Wypowiadanie się w wybranych technikach plastycznych na płaszczyźnie i w przestrzeni; posługiwanie się takimi środkami wyrazu plastycznego, jak: kształt, barwa, faktura.	- wypowiada się w różnych technikach plastycznych na płaszczyźnie i w przestrzeni - używa takich środków wyrazu plastycznego, jak: kształt, barwa, faktura - wyróżnia i nazywa barwy
Ilustrowanie scen i sytuacji (realnych i fantastycznych) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką; korzystanie z narzędzi multimedialnych.	- ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, literaturą (baśnią, opowiadaniem, wierszem), muzyką, środowiskiem przyrodniczym) - korzysta z narzędzi multimedialnych przy ilustrowaniu scen i sytuacji realnych i fantastycznych
Wykonywanie prostych rekwizytów i wykorzystywanie ich w małych formach teatralnych. Tworzenie przedmiotów typowych dla sztuki ludowej regionu, w którym mieszka.	- wykonuje proste rekwizyty (np. lalkę) oraz wykorzystuje je w małych formach teatralnych - tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej własnego regionu
Rozpoznawanie wybranych dziedzin sztuki: architektura, malarstwo, rzeźba Wypowiadanie się na ich temat.	- rozpoznaje wybrane dziedziny sztuki i wypowiada się na ich temat
<i>Zapoznanie z warsztatem pracy malarza.</i>	<i>- posiada wiedzę o warsztacie pracy malarza</i>
<i>Uwzględnianie w pracach plastycznych wielkości i proporcji.</i>	<i>- uwzględnia w pracach plastycznych wielkość i proporcje – w stosunku do dwóch przedmiotów</i>

Sposoby osiągania celów ogólnych i szczegółowych

Osiągnięcie przyjętych celów wymaga zastosowania efektywnych metod i form pracy, które będą dostosowane do indywidualnych potrzeb i możliwości dziecka. Metody i formy pracy stosowane przy realizacji programu koła plastycznego mają rozwijać indywidualne zdolności, zamiłowania oraz umożliwić osiągnięcie sukcesu na miarę możliwości ucznia. Efektywność kształcenia zależy w dużym stopniu, od dopasowania właściwej metody nauczania do założonego celu. Nauczyciel powinien rozwijać kreatywność uczniów, być przyjacielem i doradcą w realizacji twórczych doświadczeń. Musi stwarzać uczniom warunki do indywidualnego rozwoju i grupowego działania. Aby osiągnąć cele nauczyciel powinien motywować uczniów do wykonywania prac plastycznych, stosować różnorodne techniki plastyczne, inspirować uczniów utworami literackimi i muzycznymi, stwarzać miłą i przyjazną atmosferę, zachęcać uczniów do brania udziału w konkursach plastycznych, prezentować prace dzieci.

Metody i formy prowadzonych zajęć

„Metody w obrębie plastyki opierają się na następujących czynnościach: obserwowaniu, manipulowaniu, przekształcaniu, interpretowaniu, zbieraniu, kolekcjonowaniu, przekształcaniu, rysowaniu, malowaniu, wycinaniu, lepieniu, wydzieraniu, konstruowaniu, na próbach rozumienia i wartościowania oraz na przewidywaniu i planowaniu.”³

Na zajęciach koła plastycznego będę stosowała następujące rodzaje metod nauczania:

- „metodę opartą na oglądzie – pokaz poparty obserwacją,
- metodę doświadczeń – to próby różnorodnego użycia nowych materiałów plastycznych i narzędzi w celu zbadania możliwych do uzyskania efektów wyrazowych tych technik,
- metodę zajęć praktycznych – dominuje tu wyrażanie przeżyć, przedstawianie określonych treści i stosowanie odpowiedniej wiedzy plastycznej”⁴,
- metodę ekspozycji i uprzystępniania, opiera się na różnych dziełach sztuki (obrazy, rzeźby, grafika, budowle, fotogramy itd.),
- metody słowne – przekąźnikiem treści jest słowo.

Formy pracy:

- indywidualna,
- grupowa,
- zbiorowa.

W pracy koła przyjęłam następujące zasady:

- Nie stawiać przed dziećmi bardzo trudnych wymagań.
- Akceptować każdą pracę, chwalić uczniów za włożony wysiłek.
- Wprowadzać ciekawe techniki plastyczne.
- Pracować w atmosferze uśmiechu i radości.

³ T. Marciniak: Realizacja programu w szkole podstawowej w klasach I-IV. W: Materiały metodyczne do wychowania plastycznego w szkole podstawowej. Red. H. Hohensee-Ciszewska. Warszawa 1973, s. 59.

⁴ W. Goriszowski, P. Kowolik, Z metodyki i metodologii wychowania plastycznego, Katowice 1990, Uniwersytet Śląski, s. 140.

Tematykę zajęć koła plastycznego opracowano na podstawie następujących publikacji:

- A** Strzelec W., Plastyka. Klasa I. Przewodnik metodyczny, Kielce 1998.
B Kalbarczyk A., Zabawy ze sztuką. Podręcznik metodyczny dla nauczycieli. Praca z dzieckiem uzdolnionym, wrażliwym lub nieśmiałym w małych grupach. Grupy wiekowe: 5-7 lat, 7-9 lat i 9-13 lat, Kraków 2006.
C Jabłońska A., Zabawy plastyczne dla małych i dużych, Warszawa 2005.
D Karny D., Twórcza zabawa barwami. Poradnik metodyczny, Białystok 2005.
E Balchin J., Powell M., Speechley G., Stevens C., Zabawy plastyczne, Warszawa 2002.
F Dziamska D., Magiczne kółeczka czyli origami płaskie z koła, Warszawa 2003.
G Nimschowski I., Dziecinnie proste origami. Szczegółowe instrukcje krok po kroku, Warszawa 2000.
H Kopik A., Zatorska M., Każde dziecko jest zdolne, Kielce 2009.
I Watt F., Papierowe dzieła sztuki. Łatwe i ładne, Poznań.
J Szybica J., Szczęsna D., „Mały Artysta” 2010, nr 3.
K Szybica J., Szczęsna D., „Mały Artysta” 2013, nr 1.
L Miller J., Sam wykonuję ozdoby z aniołkami, Kielce 2008.
Ł Wetzel- Maesmanns S., Kwiaty z bibuły, Warszawa 2006.
N Szybica J., Szczęsna D., „Mały Artysta” 2012, nr 1.

Uwaga:

W ostatniej kolumnie tabeli podano rodzaj publikacji (litera) oraz stronę (liczba), na jakiej można znaleźć potrzebne informacje.

Temat i technika	Środki dydaktyczne	Źródło
WRZESIEŃ		
Mój portret – pastel tłusty lub suchy.	biały karton, kredki pastelowe	B- 17-18
Słońce na ścianę – malowanie farbami, wycinanie. 2 godziny	papierowy talerz, farby: żółta, jasnoniebieska, ciemnoniebieska, złota, szeroki i cienki pędzelek, ołówek, nożyczki, sznurek	E – 20-21
Przedstawienie za pomocą brył modelowanych postaci zwierzęcej – „Kot”.	baśń „Kot w butach” Ch. Perraulta, zabawki, plastelina, rzeźby ludowe	A- 35-36
PAŹDZIERNIK		
Pachnący wazon – oklejanie różnokolorowymi ziarnami, nasionami i pestkami.	pojemnik do oklejania, plastelina, różnokolorowe ziarna, nasiona i pestki	C-68-69
Przedstawienie postaci fantastycznej za pomocą środków malarskich – „Pani Jesień”. 2 godziny	wiersz pt. „Płynie jesień” J. Hockuby, farby, pędzel	A- 40-43
Barwnie linijką – tworzenie pejzażu o dużej rozpiętości barwnej.	gęste farby plakatowe, kartka z bloku technicznego, linijka plastikowa lub wykonana ze sztywnej tekturki	D– 14-16
LISTOPAD		
Przedstawienie za pomocą środków plastycznych	karton, pałeczki kosmetyczne, farby plakatowe lub akwarele,	H – 37 I- 7

kompozycji „Warzywa”. Grupa I – mozaika pałeczkowa. Grupa II – odciskanie gąbką. Grupa III – wirujące koła.	paleta, pędzle, gąbki	
Przedstawienie środkami plastycznymi postaci: „Moja koleżanka” lub: „Mój kolega”. Grupa I – frottage. Grupa II – układanie postaci z figur geometrycznych.	reprodukcje wizerunków dzieci S. Wyspiańskiego, kartki, liście, pocięte figury geometryczne, wiersze „Koledzy” M. Buczkówny, „Moja koleżanka” A. Przemyskiej	A-22-25
Przedstawienie za pomocą środków plastycznych kompozycji „Jesienne owoce”. Grupa I – mozaika z kolorowych kuleczek bibułkowych. Grupa II – collage z włóczki. Grupa III – wydzieranka z kolorowego papieru. 2 godziny	kolorowa bibułka, karton, klej, włóczka, papier kolorowy, reprodukcja obrazu „Martwa natura z ananase” J. Pankiewicza	A – 47-49
GRUDZIEŃ		
Wiszące choinki – wycinanie i klejenie papieru.	ozdobny papier, ołówek, nożyczki, nitka, igła, klej, klej brokatowy, cekiny	I-74-75
Archanioł z łyżki – praca przestrzenna. 2 godziny	drewniana łyżka, farbka, pisaki, papier metalizowany, klej, dwustronna taśma klejąca, papier na suknię anioła	L-8
Quilling – ozdoby do dekoracji choinki.	kolorowy papier ksero, sznureczek złoty, klej wikol, wykałaczka do szaszłyków	N- 15
STYCZEŃ		
Maseczka balowa – wycinanie, malowanie i ozdabianie według własnego pomysłu.	arkusz papieru, flamastry, nożyczki, taśma samoprzylepna, zszywacz biurowy, ok. 1 m wstążki, klej uniwersalny, drobiazgi do ozdobienia maseczki	C-80-81
Wykonanie laurki z okazji Dnia Babci i Dzidka – wycinanka.	karton biały lub beżowy A4, jasnożółty papier, wstążka, falista tektura jasnobrązowa, korek, patyczek, klej, nożyczki	K-28
Biżuteria z masy solnej – modelowanie.	rękawiczki gumowe, patyczek, wałek, plastikowy nóż, gwóźdź, woda, zapięcia	C – 94, 95

	do broszek, sznurki do koralików, kolorowa masa solna	
Lalka – praca przestrzenna.	drewniana łyżka, kawałek listewki, materiał na sukienkę, wełna, klej, mazaki, wiersz „Lalki” J. Ratajczaka	A-50-51
LUTY		
Drzewo zimą – wycinanka.	3 płyty CD, tektura, biała tektura falista, 3 białe guziki o średnicy 2 cm, 3 białe papierowe serwetki ozdobne o średnicy 10 cm, taśma dwustronna	K-22
Tworzenie fumages uzyskiwane przy pomocy śladów na papierze, jakie pozostawia rozdmuchiwanie płynnej farby lub tuszu. Dopełnianie barwą powstałych kształtów.	kartka z bloku technicznego, tusz lub płynna farba, farby plakatowe, pędzel	D – 37-41
MARZEC		
Malowanie na mokrym zmietym papierze. 2 godziny	kartka z bloku technicznego, pędzel, farby plakatowe lub kolorowe tusze, ostre patyczki, naczynie na wodę, gąbka do zwilżenia powierzchni papieru	D - 59-60
Żabka – origami płaskie z koła.	kółka w kolorze zielonym, żółtym i czarnym, klej	F-52-53
Wydzieranka uzupełniona kreską rysunkową – Ukwieczone gałęzie forsycji.	kolorowa kartka z bloku technicznego, złamany patyk, fragmenty barwnych czasopism, tusz lub farba plakatowa, klej	D- 87-90
KWIECIEŃ		
Projektowanie i wykonanie elementów zdobniczych – pisanka wielkanocna. Grupa I – wycinanka i wydzieranka z kolorowego papieru. Grupa II – wyklejanka ze skorupki z jaj i malowanie farbami. Grupa III – malowanie i ozdabianie podanego wzoru.	pisanki wielkanocne, kolorowe kartki świąteczne, farby, karton, kolorowy papier, skorupki z jaj, pędzel, wiersz „Wielkanocny stół” E. Skarżyńskiej	A-107-110

Smoki i dziwadła – tempera, pastel tłusty lub suchy.	papier biały lub kolorowy, pędzle, kredki pastelowe, tempera	B-28-29
Kwiaty z bibuły – praca przestrzenna. 2 godziny	żółta, zielona, czarna bibuła, drut	Ł-13
MAJ		
„Dom w mojej miejscowości” – samodzielne wykonanie ilustracji w programie graficznym.	komputer, drukarka	A-66
Wykonanie laurki dla mamy.	karton różowy, zielony, tęczy, złota wstążka	J-9
Bibułkowa łąka – wyklejanka. 2 godziny	kawałek grubej tektury, kolorowe bibuły (krepiny), taśma dwustronnie przylepna lub klej, nożyczki	C-10-11
CZERWIEC		
„Moja wieś za sto lat” – wykonanie ilustracji w programie graficznym. 2 godziny	komputer, drukarka	A-90-92
Barwne motyle – origami.	małe lub średnie kwadratowe kartki, kolorowe kawałki papieru, klej	G-70-71
Druk strukturalny – Przyszło lato.	kartka z bloku technicznego (biała lub kolorowa), tusz czarny lub kolorowy, materiał drukujący (płótno, gaza), wycięte z gazet elementy	D- 27-28

Ewaluacja programu

Do przeprowadzenia ewaluacji posłużą:

- bieżąca analiza frekwencji,
- rozmowy z dziećmi dotyczące atrakcyjności zajęć (najciekawsze prace plastyczne, prace najtrudniejsze do wykonania),
- analiza prac plastycznych uczniów,
- obserwowanie pracy uczniów w czasie zajęć,
- wymiana spostrzeżeń z rodzicami na temat działalności koła oraz jego wpływu na rozwój umiejętności plastycznych dzieci,
- ankieta skierowana do uczniów.

Literatura

Prace zwarte

1. Balchin J., Powell M., Speechley G., Stevens C., Zabawy plastyczne, Warszawa 2002.
2. Dziamska D., Magiczne kółeczka czyli origami płaskie z koła, Warszawa 2003.
3. Goriszowski W., Kowolik P., Z metodyki i metodologii wychowania plastycznego, Katowice 1990.
4. Jabłońska A., Zabawy plastyczne dla małych i dużych, Warszawa 2005.
5. Kalbarczyk A., Zabawy ze sztuką. Podręcznik metodyczny dla nauczycieli. Praca z dzieckiem uzdolnionym, wrażliwym lub nieśmiałym w małych grupach. Grupy wiekowe: 5-7 lat, 7-9 lat i 9-13 lat, Kraków 2006.
6. Karny D., Twórcza zabawa barwami. Poradnik metodyczny, Białystok 2005.
7. Kopik A., Zatorska M., Każde dziecko jest zdolne, Kielce 2009.
8. Lowenfeld V., Brittain W. L., Twórczość a rozwój umysłowy dziecka, Warszawa 1977.
9. Marciniak T.: Realizacja programu w szkole podstawowej w klasach I-IV. W: Materiały metodyczne do wychowania plastycznego w szkole podstawowej. Red. H. Hohensee-Ciszewska. Warszawa 1973.
10. Miller J., Sam wykonuję ozdoby z aniołkami, Kielce 2008.
11. Nimschowski I., Dziecinnie proste origami. Szczegółowe instrukcje krok po kroku, Warszawa 2000.
12. Strzelec W., Plastyka. Klasa I. Przewodnik metodyczny, Kielce 1998.
13. Watt F., Papierowe dzieła sztuki. Łatwe i ładne, Poznań.
14. Wetzel-Maesmanns S., Kwiaty z bibuły, Warszawa 2006.

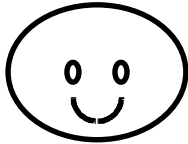
Czasopisma

1. Szybiga J., Szczęsna D., „Mały Artysta” 2010, nr 3.
2. Szybiga J., Szczęsna D., „Mały Artysta” 2012, nr 1.
3. Szybiga J., Szczęsna D., „Mały Artysta” 2013, nr 1.

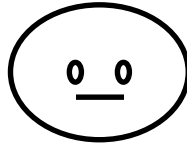
Załącznik

Wzór ankiety ewaluacyjnej dla uczniów

1. Czy zajęcia koła plastycznego były dla Ciebie ciekawe?

TAK

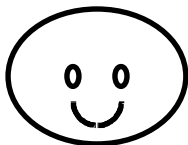

ŚREDNIO

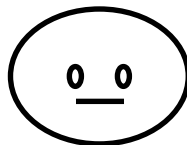

NIE

2. Czy byłeś aktywny na zajęciach?

TAK

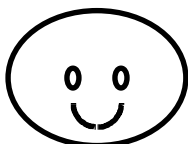

ŚREDNIO

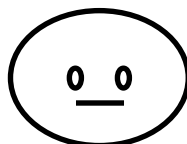

NIE

3. Czy na zajęciach panowała miła, życzliwa atmosfera sprzyjająca pracy twórczej?

TAK

ŚREDNIO

NIE

4. Co najbardziej lubiłeś robić na zajęciach:

- a) rysować
 - b) malować
 - c) wydzierać
 - d) wycinać
 - e) wyklejać
 - f) stemplować
 - g) łączyć różne techniki w swoich pracach
- /zaznacz dowolną ilość/

5. Czy chcesz nadal uczęszczać na koło plastyczne?

- a) tak
- b) raczej tak
- c) nie
- d) raczej nie